

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۵۰) عروشد .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی چاده سنده دائره مخصوصه

اضطرابات

آبونه بدلی پشتدر .

§

مسلكه موافق آثار مع المذنبویه قبول
اولنور . دج ایدله یین یازیلر اعده
اولونماز .

تذکره

س ۱۰۰۰ ۱۳۳۰

اضطرابات

رساله مزدن آندینغی سوسترلك شرطیله
یتون یازیلری هر هانکی برغزت طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک ، امضالرک واضح و اوقو ناقی
اولسی و آبونه صره نومروسى محتوی
بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچسون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فراسزجه ده یازلمسی رجا
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نه یادائر اولدیغنک
واضحاً بیلدرلمسی رجا اولنور

سوء حال وزارت کی کتم ابله مرشدلره
صافلاماز درد درون ما که درمان ایستین
رهبر ایت سر منزل عشقه چراغ آهکی
ای حنیف آسا وصال کوی عرفان ایستین

بعض ارباب نهی شیخ غالب مرحومک نعت مشهورنده کی: [سن احمد
محمود و محمد سین افندم، حقدن بزه احسان مؤیدسین افندم] بیتنی بوذاته
نسبت ایدرلر. (۱۱۸۹) ده وفات ایدن شارح شفاء شریف (ابراهیم
حنیف) بکک ترجمه حالی آیریجه یازیله جقدر.

بروسه لی

محمد طاهر

الواح انتباه

آفریقاده اسلامیت آلایلدیکنه ایلرولور

خرستیانیه میسیونر عالمی دهشتنر ایچینه در

ایرلاندانک بلقاست شهرندن بر میسیونر طرفندن لوندرده انکلیز
لسانیله منتشر «عالم اسلام» مجموعه سینه کوندزین بومقاله نك اوست طرفی
۲۹۹نجی نسخه مزه درج اولمشیدی. مقاله اوزون اولدینی جهته صوک
قسمی ده بوهفته درج ایدرک مسلمانلرک انظار عبرت و انتباهنه وضع ایدوروز:
«شمالی نیوزیانک نفوس عمومی سکنز ایله طوفوز میون راده لنده در.
بونک بدی میونی اسلامدر. لکن جنوبی نیوزیاده سکنز میون نفوسدن آنجق
ایکی میونی مسلماندر. بوراده اسلام تجاری ایله مسلمان مأمورین حکومتی
اسلامیتی هر طرفده نشر ایچون الدن کادیکی قدر غیرت کوسترمکده درلر.
میستر روم مقاله سینه دوام ایدرک دیورکه:

«آشکار برشی وار ایسه اوده آفریقا قطعه سنک دول معظمه ثلثه (یعنی
فرانسه، انکتره و آلمانیا) طرفندن اشغال و تقسیم اولنه جنی محقق کی کورو.
غسی در. هله آلمانیاک تصویری قوه دن فعله چیقه جق اولورسه، آلمانیا فرانسه ایله
بلجیقا و پورتوغالاک زیانه اوله رق خط استواده عظیم بر ایبراطورلق وجوده
کتیرسه، اوتقیدرده بو حکومتلر، اسلامیه قارشى نه کی تدابیر احتیاطکارانه
اتخاذ ایتمک مجبور قاله جقلرخی شمیدین دوشونلیدرلر. اسلام مسئله سنی بیوک
آوروپا ملتلی بکون حل ائغلی درلر. اولرک آفریقاده کی منافعی احتیاط ایجاب
ایدر. اولر شیمیدی قدر متعصب (۱) اسلام ایچون یولی حاضرلامقدن واونی
ایلرولکه تشجیعیدن باشقه برشی یابدقلمری یوقدر. اگر وقتیه اسلامک قدرتی،
نفوذینی بحق تقدیر وادراک ایدمزلرسه یاقین برزمانده بیوک برفلاکت قارشو.
سندم مایوس ونام قاله جقلرخی، شرق سودانک او قاراکلک کونلرینک (۱)
آفریقانک دیگر جهتلرنده دخی نشر ظلمت (۱) ایدم جکینی کوره جکارینه امین
اولسونلر!

آلمانیا حکومتی، آفریقا مستملکاتنده کی اسلام تهلکه سنی ادراک ایتمش کی
کورینیور. زیرا ۱۹۱۰ سنه سنک تشرین اولنده بو اسلام مسئله سینه دائر بر
مستعمره قونفرانسی عقد اجتماع ایدرک مذاکراتده اولمشیدی. قونفرانسیده
خرستیان میسیونرلر لهنده، اسلامیتک توسعی اندیشه سینه عائد برچوق اوراق
اوقونمش، نطقلر ایراد اولمشیدی. بالاخره مستعمره قونفرانسی طرفندن
اتحاد آرا ایله شو مقررات قبول اولمش ایدی:

«مستملکاتک انکشاف واستعماری، اسلامیتک توسعندن تحت ایدم بیلجک
تهدیدکار و محقق بر تهلکه قارشو سنده بولنه جقلرخی نظر دفته آلان مستعمره
بو حرکتک حقیه تبع و جدی تدابیره توسل ایدیلشنی توصیه ایدر. هر نه قدر

برسیتی ادیان اساسی علیهنده برشی دینیه مزیه ده؛ هر حالده قونفرانسیک وکرنجه
مستملکاتک انکشافیه اشتغال ایدن ذوات اسلامیتک توسعنه خادم اولان کافه
اسباب ووسائطک منعه، خرسستیان میسیونرلرک موفقیته تی تصعیب ایدن بتون
موانعک ازاله سینه بذل همت و غیرت ائغلی در. بالخاصه صحیه، معارف و مدنیت
اموری خصوصنده مستملکات حکومتی طرفندن میسیونرلر معاونت نقدیه ده
بولونولشنی عن صمیم القلب توصیه ایدر. اسلامیتک تهلکه سنی کورن بوقونفرانسی
بتون آلمان خرسستیانلرینه مراجعت ایدم رک هنوز اسلامیتک کاملاً توسع واستیلا
ایتمدیکی مستملکاتک بعض جهتلرخی درحال اشغال خصوصنده لازم کلن تدابیره
توسل، ایجاب ایدن میسیونرلرک اعزامنه غیرت ائغلی خالصه توصیه ایدر. «(۱)
مع مافیه شمالی (توغولند)ک (یهندی) شهرنده (بال) Basel نامیه بر
میسیونرلرک اوجانی تأسیس ایدلشدر. فقط تجارتیه کشاد اولسان کافه بلادده
اولدینی کی بورالینی دخی اسلامیت استیلا ایتمکده در. واقعا بومیسیونر اوجانی
تأسیسی تام زماننده حصول پذیر اولدی. چونکه (توغولند)ک شرق جهتی قنویک
میسیونرلرینه آجیلدینی کی، غرب جهتی ده منحصراً بال پروتستان میسیونرلرینه
ترک ایدلشدر. جنوبی توغولنددن کثیرالنفوس اون حاوذا قبائل بدویه سی
میاننده یالکیز بر پروتستان میسیونری بولنیور.

شمالی کاسرون قطعه سنده حالا آلمانیا حکومتی میسیونرلر رخصت و بر مکده
تردد ایدور. جنوبی کاسرون ده ایسه اسلاملر ایله تماسده بولان برایکی میسیونر
اوجانی موجوددر.

فرانسه نك پولتیقه سی بوسیتون باشقه مرکزده بولنیور. (سینه غال) ده
اسلامیت شدله توسع ایدور. حکومت هر برده مکتبلر آچمشدر. بو مکتبلر ده
قرآن اوقونیور. فرانسه حکومتک حال حاضرده کی سیاستی اسلامیتی تشجیع
واوکا هر قابوی آجیق براققدن، خرسستیان میسیونرلر ده قیامقدن عبارت اولدینی
تبیین ایدنیور. فرانسه، خرسستیانلق علیهنده بوقدر ایلری کیمه سنک جاسنی
برکون کله جک البته کوره جکدر.

«شارع چاد» مستملک سنده قبائل بدویه هنوز اسلامیتک توسعنه قارشى
قویقده بولنیورلر ایسه ده بوده جوق زمان دوام ایدمزلر. بش میونی متجاوز
نفوسی بولندینی حالده فرد واحد خرسستیان میسیونری هنوز اوراده کوروندیکی
یوقدر.

بیوک بریتانیا حکومتی ایسه، بوباده هنوز قطعی سیاست و مین بر خط
حرکت چیزمه مش کی کورونیور سده، هر حالده عالم اسلامک قدرت مهیه سنک
خوفیه بر اداره مصلحت پولتیقه سی تعقیب ایتمکده در.
بو اداره مصلحت مسلیکی ده حکومتک قناعت دینه سنک تدبیری ویا قدانی
اثباته مدار اوله جق بر حرکتدرکه متدین محمدیلرک همان کوزلری اوکنده رد
وازاله ایدیللی در. بو حرکت خرسستیان بر قوم ایچون بد بختلقددر.

معلوم اولدینی اوزره، ام درمان محازبه سنک عقبنده عرض تسلیمیت ایدن
رؤسای عربان ایله لورد کیچنر بیننده برمهاده عقد اولمشیدی. بومهاده
نامه موجبنجه انکتره حکومتی طرفندن خط استوانک ۱۰ درجه عرض شالنده کی
اراضیه خرسستیان میسیونرلرک دخولی منع ایدیله جکینی لورد کیچنر تعهد ایتمشیدی.
بالاخره بو تعهد اووقتکی مستملکات ناظرلی (جوزف چه مبرلن) ایله (لورد
کرومر) طرفلرندن ده تصدیق اولمشدر. حالبوکه بویه بر قید وعده هیچ لزوم
یوق ایدی. حتی مصر حکومتی ده بویکی شروط و قیودی طاب ایتمه مشیدی.
ایشته اوزمانده ایدی که انکلیز حکومتک اسلام لهنده کی پولتیقه سی تأسیس ایتمش
اولیوردی.

شیمیدی بولتیقه نك روحیه تدویر اهورایدن مأمورین حکومت غربی سودانده

(۱) بو «مستعمره قونفرانسی» رسمی، یعنی حکومت طرفندن اجتماع
دعوت ایدیلش برهیت دکل ایدی، آلمان میسیونرلرندن متشکل بر مجلس ایدی که
اهیتی اونسبتده باقی ایدیلشی لازمکلر. یوقسه آلمان حکومتی مذاهب مختلفه یه منسوب
بشیوز قدر میسیونرک خاطری ایچون ملیونلرجه اسلامی رنجیده ایتمه یی البت
موافق سیاست بولماز.

سبیل النجاة

ايشته بافكنز ، فرانسه نك آفريقاى غربى سنده شركت ميسونرلر ينه سهولت كوستريليور ؛ بو بويوك ميسيونك اوراده اجرا ايدى جكي وظيفه اهالى بدويه ايجون اك نافع وخيرلى اوله جنى فرانز مأمورين حكومتى طرفندن تقدير اوليوركن ، رانكيز واعظى كندى مستملكه سته ، يعنى انكيزافريقاى غربى سته مواصليت ايدر ايتمز انكيز مأمورلى ، كويا بر جاني سياسي ايمش كي اونى طوتوب حدود خارجه فيرلاتيورلر !

شمالى نيزه ريانده طرد اولنان ميسترمه نارد ، فرانز مستملكه سى اولان (داهومى) به كيدرك اوراده فرانزلك مسافر پرورلكنه النجا ايمكه مجبور قاشيدى .

وقتيله هندوستانك اكا بر رجال حكومتدن اولان (سهرجان لاره نس) ۱۸۵۹ تاريخنده شوسوزلى سويلش ايدى :

« اكر خريستان ايشلرى خريستان اصوليله بايله جق اولور ايسه هندولر بزدن مجتنب ومتنفر اولمازلر ... تهلكه ضررلر يالكنز او زمان ظهور ايدركه : خريستانلغه عائد اوليان ايشلر خريستانلق ناميله ، خريستانلغه متعلق ايشلرده غير خريستانى برطرزده اجرا قيلنر ... »

هندوستانك او بيوك قيام واختلال عسكرينك اولندهده صوككدهده دائماً ادعا اوليورديكي : اكر انكيز حكومتى رسماً نصرانيي التزام ايدرسه هم هندولرى عصيانه سوق ايدر ، همد مسلمانلرى صوك درجهده طاريلىر . حالبوكه بو دعواك عكسى ظهور ايتدى . جنوى هندوستانده اوزون مدتدنبرى متعدد ميسونر اوجاقلرى بولندينى حالده اوراده عصيان ظهور ايتدى . بوبابده ديكر بر ميسونر شو وجهله يازيور :

« پنجاب قطعه سبك نصف سكانى متهصب محمدلردن متشكل وهنوز انكيز تحت اداره سته يكي كچمش بولندينى حالده اوراده عدم خوشنوديدن بر اثر بيله مشهود اولمادى . بونك سببى ده انكيز ضابطانى ايله مأمورينك متدين خريستان اولمردن عبارت ايدى . بونكچون ايدى كه ضابطان تحت اداره لرنده بولومان اسلام افزاندن قطعاً امين اوله رق دهلى نك تحليصنه اوردولرى يوروتدلىر . ايشته او زمانكى متدين خريستان ضابطانى سايه سنده ايدى كه عصيان باصديريلى ويوك برتانياك اعتلاى سطوق تحت تأمينه آله بيلدى . »

آشكار برشى وار ايسه اوده : قورقاي بر سياست تعقيب اولومان وميسونر اوجاقلرى تأسيس اولوتمايان يرلرده اختلال ظهور ايتش اولميدر .

دوقتور جولتيس ريجتر ، « هند ميسون تاريخى » سنده : (عوذ) مستثنا اوله رق ، هند عصيانى منحصرأ سپاهى اردوسى طرفندن وجوده كتيرلشيدى . حالبوكه اووقتهده شرقى هند قوميايىاسى حكومتى بوارديوى ميسونرلك هر درلو تأثير وتامسندن اوزاق طوتاردى « ديور .

شبهه سزدركه ، حقيقى وجسورانه برصورتله خريستانلق كوستريله جك اولورسه هندولرك حسن توجهنى قازانه جقدر . وقتيله پنجاب واليسى (سهر دونالدا ماكلود) خقنده بر هندى : « اكر سهرمكيدو كى برچوق خريستانلر موجود اولسه يدى ، بوراده فرد واحد هندى ومسلان قلاز ايدى (!) » ديشيدى .

مَقَالَت

اك بويوك غايه ، اسلاميت در

برادر فضائيل دررم احمد نعيم بك افندى به
برادر محترم ،

سبيل الرشادك ۲۰ نيسان سنه ۱۳۳۰ تاريخلى نسخهننده « اسلامده دعواى قوميت » عنوانلى بك مهم مقاله كزى اوقودم . چوق نقطه لرى وبالخاصه معطوف اولدينى غايه اتحاد اوتهدنبى حسيات وتمنياك مبناسى

دخى هر نه قدر اديانه قارشى بى طرف كى داورانيورلر ايسه ده ؛ انطباعات عموميه دن حاصل اولان حس وفكر ، حكومتك توجهنى قازانق ايجون خريستان اولقندن ايسه مسلمان اولق ده ارجح اوله جفندن عبارتدر . انكيز حكومتى اسلام منطقه لرينه بر ميسونرلك دخوانى قطعاً منع ايتديكي حالده ، بترست بدولرك ساكن بولدفلى اولكلره وميسونرلك مناطقه مسلمانلرك دخول ونفوذنى اصلا منع ايتيور .

شمالى نيزه ريا واليسنه اورالده بر قاج ميسونر اوجانك كشادى خقنده :

« بالفرض كشاد اولنان ميسونر اوجاقلرك بولندينى حوالى ، آقبن آقبن مسلمانلر كيرسه ، حكومتده اوجوالى بى مسلمان منطقه سى در دييه تلقى ايدى جك اولورسه او تقديرده ميسونر اوجاقلر عى قيايوب اورادن جيقوب كيتمك كى ايجاب ايدر ؟ .. »

يواننده ايراد ايتديكم سؤاله قارشى موى اليه والى حضرتلرى نه جواب ويردى بيليرى سكين ؟ ديدى ه :

— شبهه مى وار ؟ البته اك معقول وفطرى دين هانكيسى ايسه اوغلبه جالاجقدر .

حقايق عيسوييه بى كوره بيله جك قدر بصيرت روحانيه دن محروم اولان بويله اشخاصدن بوكى سؤاللىر صوريله جق اولورسه طبيعى دكللى دركه اسلاميت اولنره ده خوش كورونه جكدر ؟ ديك اوليوركه قدرت اسلاميه نك القايديكى وهم وقورقو بواداره مصلحتك عامل يكانه سيدر .

بومطالعنك نه قدر دوغرى اولدينى سيار بر ميسونر اولان دوقتور اب (ستيرمت) ك راپورندنده مستبان اولور ؛ راپورك صورق بروجه آيتدر : ايكي سنه مقدم داخل سودانده سياحت ايتديكم زمان كوچك بر قصبه يه داخل اولدم . بوراده توقف ايتديكم آز زمان طرفنده سرايت ايتش اولان اعتيادات اسلاميه بى حيرتله مشاهده ايتدم . بالاخره بونك اسبابى آكلاندم . بورادن بيوك بر اسلام مركزينه كيتدم . شهرى طولاشدقن صوكره ، بوراده بر ميسونر اوجانكى كشاد ايتك مقصيده انكيز مأموريله اجراى ملاقات ايتدم . بوذاك جوابلرى بك صريح وقطلى ايدى . او شهرده بر ميسونرلك وجودنى قطعاً آرزوايتديكى ، فقط نواحى هراسنده بويله براوجانك كشادنده بر باس كوره ميه . حكى علناً بكاسويلدى . حتى شهرمن كورده كى نفوذى اسلاملى دهاللى محمدى باعقدن عبارت اولدينى ده علاوه ايتدى . بومأمور بكاشونى ده سويلكدن چكينمى : خريستانلرك ظهورى آسايشى اخلال وقانونك انفاذنى اشكال ايدى جكندن قورقيورم بوراده بويله برؤسسه خريستانيه غير مطلوب وبناء عليه جائز دكلدر .

شمى ، مادامكه قراء وقصبات شهرله مربوطدر وبومركزلردخى اسلاميتك استيلاى نفوذينه مساعد بر زميندر ، طبيعى ملحقات اوزرندهده اسلاميتك تأثيرى حكمنر ماوله جقدر . برده معلوم اولدينى وجهله هر مسلمان باشنده كى صاريقى ايله طائيلر . بو ، اونك علامت دينه سيدر . شيمدى قبائل بدويه نك عادت قديعه لرى موجبنجه بر رئيسك حكمدار صنداليه سته اقتادى سرانسنده باشنه بر صاريقى صارمقله رسم تنويج ختام بوليور . هر نه قدر بترست ايسه ده تاجنه صاريقى صارمقه مجبوردر . ايشته بو حكمدارك صاريقى بولمى ده اهالى بدويه نظرنده اسلاميتك شرفنى آرزويور ديمكدر . بناء عليه اهالى بدويه دخى انكيز مأمورين حكومتك مسلمان اولدقلىنه دائر ذاهب اولمزلرى ؟ فى الحقيقه بن بالذات بر مسلمان اغزندن ده ايتدم كه : « هر كيم خريستان اوله يه جرأت ايدرسه حكومت اونى تاديب ايدى جكدر . »

ميسونرلر قارشى انكيز مأمورين حكومتك اتخاذ ايتكلرى شو وضعت غريبه نك ديكر بر مثالى ده (برقيش واجنبى بايل شركتى) نك ميسونرى طرفندن يازيلان راپورتن كوستره بيلرز . ميستر (مه نارد) فرانز مستملكا . تندن انكيز مستملكاته مواصلى عقيبده كندوسنه روا كوريلن معامله بى شو ايكي سطرله خلاصه ايديور :

« حقيقه آجينه جق بر حالدركه ، بر لاتين مستملكه سى بك هر درلو تهيلات كوسترديكى حالده ، انكيز مستملكه سته كيدر كيرمن هان بر نزاك كاذبه ايله قولدن طوتوب بى طيشارى به آتديلر ! »